

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

Dvb. 1. Quænam requirantur ad statum religiosum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

perpetuam, sub eadem tacita vel expressa conditione; Vtrum dimissione extorta teneatur adhuc voto castitatis?

*Quid si
vovit et-
iam conti-
nentiam.*

Respondeo, Probabile est non teneri immediatè hoc voto; quia mens ipsius non videtur fuisse ad hanc se obstringere, nisi maneret in Monasterij obsequio; non autem si contingeret illum dimitti. Teneatur tamen mediatè, quatenus obligatur se rursus exhibere; vt recipiatur ad præstandum serui & bona fide famulatum, quem promisit. vbi enim receptus fue-

rit, rursus tenebitur vi prioris voti.

Contrarium tamen videri possit probabilius, quia conditio sub qua promisit, non fuit sublata eo modo, quo debuit vt votum cessaret: mens enim vouentis erat se obligare, nisi sponte ipsius Superior dimitteret, seu quamdiu illum sponte retinere vellet: atqui nunc illum non dimisit sponte, sed coactus ab ipso per iniuriam; & adhuc cupit illum retinere quantum est ex parte sua: ergo conditio non est sublata eo modo, quo debebat tolli; ac proinde manet obligatio.

C A P V T X L I.

De Statu Religioso.

Constat Dubitationibus 15.

Explicato voto, sequitur vt dicamus de statu religioso, de quo D. Thomas q. 186. & tribus sequentibus. Tamen quia hic status totus constat voto, commodissimè hoc loco tractabitur.

Status Episcoporum in tractatu de Sacramento Ordinis explicandus.

DVBITATIO I.

*Quenam requirantur ad statum
religiosum.*

*1
Quid sta-
tus, &
quotuplex.*

NOTANDUM Primò, Nomen *status* in proposito dupliciter accipi. Primò; Generatim: sic quævis vitæ conditio, in qua homo ad tempus vel perpetuò persistat & permanet, *status* dicitur; vt status innocentia, status legis naturæ, status legis Moysiacæ & Evangelicæ; status huius vitæ, & vitæ futuræ; status beatorum, & status damnatorum; status incipientium, proficientium, perfectorum; status Ecclesiasticus, & status sæcularis; status seruorum & liberorum; viduarum, & virginum, &c. Vide Caietanum quæst. 183. art. 1. Secundò, Strictè, pro conditione vitæ immobili, per quam alteri obstricti sumus: hoc enim nomen quandam firmitatem denotat, vt docet D. Thomas q. 183. art. 1. & passim alij Doctores. Hoc modo D. Thomas constituit tantum tres status in Ecclesia, Episcoporum, Religiosorum, & conjugatorum; Episcopi enim perpetuo vinculo obstricti sunt obsequio suæ Ecclesiæ: Religiosi obsequio diuino: coniuges obsequio mutuo, ex his duo sunt spirituales, & vocantur status perfectionis: tertius est sæcularis.

*Tres sta-
tus.*

*2
Religionis
nomen tri-
pliciter ac-
cipitur.*

Notandum Secundò, Nomen *religionis* tripliciter accipi. Primò, Pro virtute qua Deus colitur, de qua supra cap. 36. Secundò, Pro formula cultus diuini omnibus communi, vel pro talis formula professione, per quam homo mancipatur obsequio diuino quantum præcisè necessarium est ad salutem; qualis est modò religio Christiana, & olim religio Iudaica. Tertio, Pro peculiari quadam formula & professione, per quam homo ex libera sua electione penitus obsequio

diuino mancipatur. hæc supponit omnia ad quæ obligat communis religio Christiana, & propriè includit aliqua alia, quæ maximè ad perfectionem conducunt. vnde peculiari ratione vindicatur sibi nomen Religionis. huius professores propriè dicuntur *Religiosi*; quasi toto diuino cultui *Religiosi* addicti. Dionysius de Ecclesiastica hierarchia cap. 6. dicit eos à *suis ducibus*, id est, ab Aposto- *Cur dicitur
lis appellatos* *de egras a puro Dei obsequio & cul-
tu* eodem nomine vocat illos Philo in lib. de *de egras &
Contra* templatione; idque ob duas causas, vt ibi insinuat: tum quia cultui & obsequio Numinis penitus dediti; tum quia toti sunt in animo suo curando & virtutibus excolendo. *de egras dicitur enim duo signifi-
cat, colere & curare*, seu mederi, eodemque modo vsurpatur apud Græcos, quo hæc apud Latinos. Vocati sunt etiam ab Apostolis *Monachi*, teste *Monachi.* Dionysio supra, à *vita inuisibili & singulari, qua
in Deiformem monadem colliguntur & perficiuntur.* Dicuntur etiam *anachoræ* à D. Basilio & aliis, id *Anachoræ.* est, *exercitiores*, quia eorum munus est, se in virtutis palæstra exercere. Hinc *anachoræ* eiusdem Basilij, quæ ad instructionem Monachorum pertinent. Nomen tamen *Monachi* propriè non conuenit omnibus Religiosis, sed solis vitæ contemplatiuæ deditis: non enim Mendicantes propriè sunt Monachi, cum assiduè inter homines versentur, & multò minus qui ex instituto sunt Clerici seu sacerdotes, vt sunt Canonici regulares, & Religiosi Societatis Iesv. alia enim est Religio Clericorum, alia Monachorum, vt constat ex cap. Licet. 18. de Regularibus, cap. Nullus. 1. & cap. 2. Mandamus. 19. qu. 3. & aliis multis Iuribus. in fauoribus tamen, nomine Monachorum veniunt omnes Religiosi, vt docet Panormitanus in cap. Ex parte. 2. de postulat. Prælat. & alij Doctores.

Vulgò in Italia, Hispania, & Gallia vocantur *Patres.* Patres; quod nomen potius est benevolentia & charitatis, quam honoris. nam etiam laicis Religiosorum à sæcularibus tribuitur. vnde etiam laicis sacerdotibus, & in primis Parochis tribui possit; tamen honoris causâ hi potius vocantur domini quam Patres, sicut & Magnatum filij, patres suos dominos vocant. Itaque Religiosis, qui in plebem & pauperes quolibet parentum affectum & officia præstant, & magis amo-

amoris, quo ad benevolentiam excitentur, quam honoris, quo intumescant, titulis delectari debent, hoc nomen propriè tribuitur.

3 Notandum Tertio, Religionem, seu *statum religiosum*, sicut & quoduis officium, dupliciter posse spectari. Primò, In actu primo, seu in habitu; & sic nihil est aliud quam debitum religiosè viuendi. Secundo, In actu secundo, & sic est ipsa religiosa vita voto firmata.

His positis, difficultas est de tribus votis, de solemnitate votorum, de regula, & de Pontificis approbatione.

Ad essentiã Religionis requiri tria vota.

4 Quod ad primum attinet, Certum est, ad statum Religionis essentialiter requiri tria vota; eaque perpetua, paupertatis, castitatis, & obedientiæ. Est communis sententia Theologorum & Canonistarum. Nec sufficit seruari hæc tria sine voto; quia sic non constituunt statum, cum non habeant firmitatem: nec homo perfectè dedicatur Deo nuda illa obseruatione abique voto; quia libertatem refiliendi sibi retinet, quæ per votum abdicatur. Hinc Nazaræi, qui erant typos nostrorum Religiosorum, voto consecrabantur Domino, vt constat ex cap. 6. Numer. Deinde ad perfectionem Religionis requiritur vt homo totam vitam suam Deo consecret. nam vt Gregorius homil. 20. in Ezech. ait: *Cum quis omne quod habet, omne quod viuunt, omne quod sapit, omnipotenti Deo uouerit, holocaustum est*; addens, illud offerri ab his qui sæculum deserunt, & relicta Ægypto sacrificium offerunt Domino in eremo, id est, in statu Religionis: atqui non potest quis vitam suam totam simul Deo consecrare ipso actu; quia non tota simul agitur, vt inquit D. Thomas qu. 186. art. 6. ad secundum; ergo id voto fieri debet. Nec sufficit votum, nisi sit perpetuum; quia alioquin est imperfecta sui mancipatio retrò respiciens, & ius retrocedendi retinens.

Quòd hæc tria requirantur, Probatur Primò, Quia Religio est forma quædam vitæ, vel obligatio ad formam vitæ ducentem ad imitationem Christi, & ad perfectionem charitatis: sed hæc tria maximè sunt conuenientia ad imitationem Christi & perfectionem charitatis consequendam; ergo, &c. Maior per se patet. Minor probatur. Ac primum quòd paupertas ad hoc fit maximè conueniens, constat ex illo Matth. 19. *Si vis perfectus esse, uade, vende omnia que habes, & da pauperibus, & habebis thesaurum in celo. & infra: Amen dico uobis, quòd vos, qui reliquistis omnia, & secuti estis me, centuplum accipietis, & vitam æternam possidebitis.* Hinc Dominus Matth. 5. *pauperes spiritu*, (id est, affectu & libera electione, non misera & ingrata necessitate) *beatos* vocat; quia ipsi regnum cælorum repperdunt. hinc in primitiua Ecclesia omnia erant communia, nec quisquam aliquid suum esse dicebat, maximè apud Iudæos conuersos: idque voto videntur promississe: alioquin Ananias & Saphira non adeò grauiter puniti fuissent, quòd aliquid de pretio sibi retinissent; nec Petrus diceret illos *mentis Deo, non hominibus. Mentiri enim Deo, est non seruare quod ei promiseris.* Ita expressè docent Patres, Hieronymus epist. ad Demetriadem, Augustinus serm. 12. de diuersis, Chrystost. Hom. 12. in Acta, & alij. Denique Apostoli paupertatem seruauerunt, Matth. 19. *Ecce nos reliquimus omnia: & Christus ipse pauperimus fuit, Matth. 8. & Luca 9. Vulpes sineas habent, &*

Paupertatem requiri.

Anania & Saphira votum.

volucres calinidos, Filius autem hominis non habet vbi caput suum reclinet.

De castitate, Matth. 19. *Sunt eunuchi qui seipso castrauerunt propter regnum Dei. qui potest capere, capiat.* quasi dicat, res ista est valdè eximia, horror vt quisque pro suo captu ad eam aspiret, & qui difficultatem paratus est vincere, amplectatur. Dicimur enim *posse*, quando audemus, & non finimus nos difficultate rei superari; *non posse*, quando cedimus difficultati, quamuis eam possemus absolute vincere. sic vulgò dicitur, Non possum hanc iniuriam diuini ferre, Non possum condonare, Non possum tam tenuiter viuere, &c. 1. Corint. 7. *De virginibus præceptum Dominus non habeo: consilium autem do tamquam misericordiam consecutus à Domino, vt sim fidelis. Beatior erit, si sic permanserit secundum meum consilium.* Denique toto illo capite hortatur ad continentiam; quia hæc præbet facultatem Domino meliùs seruendi. Vnde Dominus, Apostoli, & clarissimi Sanctorum, continentiam coluerunt. Quòd autem voto firmari soleat, patet ex Apost. 1. ad Tim. 5. *Adolescentiores viduas denota*, (Græcè *ταεινῶ*, recusa, non admittit) *cum enim luxuriata fuerint in Christo* (id est, in iniuriam Christi sponsi sui fornicata) *nubere volunt; habentes damnationem, quia primam fidem* (quam Christo dederant vouendo continentiam) *irritam fecerunt.* Ita exponit hunc locum Concilium Carthaginense 4. cap. 104. & omnes Patres.

De obedientia, ad Philippen. 1. *Christus obediens, fuit usque ad mortem: & qui Dominum vult sequi, debet abnegare seipsum*, Matth. 16. quæ abnegatio maximè fit per obedientiam; dum iudicium & voluntatem nostram in omnibus Superiori subicimus.

Secundo Probatur; Status religiosus potest considerari vel vt est quoddam holocaustum, quo homo omnia sua consecrat Deo; vel vt est exercitium tendens ad perfectionem, vel vt est *remotio impedimentorum* salutis. Si primo modo consideretur, requiruntur illa tria: nam per votum obedientiæ offert Deo animam, subiciens iudicium & voluntatem in rebus agendis Superiori propter Deum. Per votum castitatis offert corpus, abstinens se causâ Dei à voluptatibus carnis. Per votum paupertatis offert res exteriores, se illis propter Deum priuans. Si secundo modo, eadem requiruntur. vt enim homo exerceat se ad perfectionem, debet exuere affectum & sollicitudinem rerum terrenarum; (vt multis docet Dominus Matth. 6.) quod fit paupertate voluntaria. Debet abstinere à voluptatibus carnis, quæ mentem ad spiritualia reddunt maximè ineptam; (vt patet 1. ad Corint. 7.) quod fit cultu castitatis. Denique debet dirigi tamquam discipulus, ne proprio iudicio & affectu fallatur: vt sæpè Scriptura monet, Prouerb. 19. 22. Eccles. 6. & alibi. hoc autem fit obedientiâ.

Si tertio modo, eadem requiruntur. nam tria sunt quæ maximè salutem hominis impediunt, cupiditas rerum terrenarum, oblectationes carnis, & amor proprii iudicij & voluntatis; quæ tria infinuantur 1. Ioannis 2. *Omne quod est in mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vitæ.* Itaque cum hæc tria tollantur votis Religionis, per Religionem exiit mundus.

Deni-

Castitatem requiri.

Probatur. Vt holocaustum.

Vt exercitium perfectionis.

Vt remotio impedimentorum.

7
7
Imperfecta Religio.

Denique eadem requiruntur ut mens hominis à sollicitudine sæculi liberetur, & tranquillitatem assequatur. tota enim sæculi sollicitudo versatur in rebus temporalibus, in vxore, & liberis, & in gubernatione vitæ propria. vide D. Thomam quæst. 186. art. 7.

Ex his patet, Illa Instituta, in quibus non faciunt votum castitatis absolute, sed solum castitatis conjugalis; ut fit in quibusdam Ordinibus militaribus, non esse proprie & perfecte Religiones, sed solum imperfecte, & secundum quid: quia non continent primaria consilia Christi: castitas enim conjugalis non est consilij, sed præcepti. Vnde in tali Instituto non fit holocaustum perfectum; quia corpus Deo non offertur. Deinde mens hominis non abducitur à delectationibus carnis, quæ maxime illam ad spiritualia reddunt ineptam: nec à studio placendi vxori, quod hominem diuidit, teste Apost. 1. ad Cor. 7. nec ab aliis sollicitudinibus innumeris, quas status matrimonij ingerit, quæ hominem à rebus diuinis maxime auocant. Denique quicumque iam inde à temporibus Apostolorum se Deo dedicare voluerunt, ante omnia castitatem ei vouerunt, tamquam hac vna re potissimum reddamur diuino obsequio idonei. Idem docet diuus Thomas qu. 186. art. 4. ad 3. Illi, inquit, modi viuendi, secundum quos homines matrimonio viuunt, non sunt simpliciter & absolute loquendo Religiones; sed secundum quid, in quantum scilicet in aliquo participant quedam, quæ ad statum Religionis pertinent. Et Sotus libro 7. de Iustitia, quæst. 5. artic. 3. In eadem est Glossa in Clement. Ex eo, de sentent. excomm. & alij. Quæ verò Nauarrus de relictibus quæst. 1. monito 55. adducit, solum probant tales posse dici personas Ecclesiasticas & Religiosas imperfecto modo.

Obiectio.

Dices cum Nauarro, Qui verè est Religiosus, non desinit esse talis ex eo quod Papa cum illo super aliqua parte voti dispenset: sed Papa dispensauit cum illis ut possint ducere vxores: ergo, &c.

Resp.

Resp. Maior vera est, si illa pars voti talis sit, ut sine ea possit essentia Religionis consistere: at obligatio castitatis non est talis, ut aperte colligitur ex cap. Cum ad Monasterium, de statu Monachorum, vbi dicitur, *Abdicatio proprietatis, sicut & custodia castitatis, adeo est annexa regule monachali, ut contra eam nec Summus Pontifex possit licentiam indulgere*: quod Doctores passim intelligunt, remanente statu Monachi, seu religioso.

Vnde vterius sequitur, si eorum professio ab initio fiat cum illa moderatione ad castitatem conjugalem, eos non fore proprie Religiosos. Cetera, quæ Nauarrus adfert, omitto, quia parum vigent.

8
8
Solemnitas an sit necessaria.

Quod attinet ad secundum, non est necessarium ad essentiam status religiosi, ut vota ista sint solemnia; sufficit ut ab Ecclesia in eum finem acceptentur. Probatur Primo, Quia solemnitas votorum est ex institutione Ecclesiæ, ut supra cap. 40. dubit. paruit. ostentum est: quæ sicut in vna Religione potest aliquam solemnitatem vel conditionem requirere ut acceptet illam pro Religione, ita & in alia potest non requirere. Ea autem, quæ ipsi Religioni secundum se essentialia sunt, iure diuino iunt constituta. Secundo, Quia illa solemnitas solum inducit quandam innabilitatem ad proprietatem bonorum, & ad

matrimonium: quæ inhabilitas non est necessaria ad statum perfectionis: nam potest quis esse verus Religiosus manente vinculo matrimonij, si præindatur facultas eo vtendi, ut patet quando coniunx ex consensu alterius profertur. Simili modo dominium non magis repugnat statui Religionis quam vsus, si omni momento dependeat à nutu Superioris, ita ut ad omnem nutum illius sit paratus resignare. Nec obstat cap. Cui ad Monasterium, supra citatum, vbi dicitur, *abdicationem proprietatis adeo esse annexam regula monachali, ut nec Summus Pontifex contra eam possit licentiam indulgere*. quia loquitur de proprietate quantum significat ius independens à voluntate Superioris, quo quis possit rem tenere, & uti tamquam non subiecta Superioris auctoritati. quo modo passim accipitur, quando de proprietate Regularium agitur, ut patet cap. 2. & 4 eodem titulo. vbi dicitur, Religiosum, qui in extremis habere peculium (nempe absque Superioris concessu, ut ibidem aperte insinuat) vel habere proprium deprehensus fuerit, non esse in loco sacro sepeliendum. vbi nihil aliud est habere proprium, quam aliquid tenere in scio Superiore quali iure proprio, & tamquam non subiectum Superioris dispositioni; ita ut non sit paratus ad Superioris arbitrium relinquere. Itaque proprietatis non accipitur ibi pro qualicumque dominio rei etiam separato à libero rei vsu. neque talis dominij abdicatio pertinet ad essentiam Religionis, cum nullo modo officiat perfectioni; præsertim quando iusta causa est illius dominij ad tempus retinendi. parui enim aestimatur dominium rei, si non magis possis ea uti aut de ea disponere absque Superioris arbitrio, quam si dominium non haberes, & queis momento paratus esse debeas illud abdicare. Sicut enim dominium, quod maritus habet in corpus vxoris, non repugnat statui Religionis, sed solum vsus: ita nec dominium rei, nec vsus illi repugnat, nisi sit independens à Superioris arbitrio. Tertio, Quia per vota simplicia in Societate Iesu post probationem emissa, efficiuntur veri Religiosi, ut motu proprio & ex certa scientia declarauit & definiuit Gregorius XIII. in sua Constitutione, quæ incipit, Ascendente Domino, anno 1584. edita, vbi etiam excommunicat, & inhabiles ad omnia beneficia & officia secularia ac regularia reddit eos qui contrarium ausi fuerint affirmare. Idem colligitur ex Concil. Tridentino sess. 25. cap. 16. de Regularibus, vbi agens de professione Nouitiorum, quomodo in aliis Religionibus fieri debeat, approbat peculiarem modum Societatis, (quam & Religionem Clericorum vocat) quo, peracto biennio probationis, emittunt vota simplicia, & desinunt esse Nouitij, habenturque Religiosi: ergo tacite insinuat illos fieri verè Religiosos.

Idem aperte colligitur ex aliorum Pontificum, Pauli III. Iulij III. Pij IV. & Pij V. diplomatibus; quibus Primo totum Societatis institutum & modus procedendi approbatur & confirmatur.

Deinde declarantur apostata & excommunicati omnes eius desertores; quæ declaratio facta esset, nisi ipsi essent veri Religiosi. nemo enim in iure vocatur apostata, nisi qui religionem Christianam, vel Institutum religiosum ab Ecclesia approbatum, cui insitus erat, deserit. neque sententia

Constitutio Greg. XIII

Probatur ex litteris aliorum Pontif.

tentia excommunicationis in Iure causa desertionis cuiquam, nisi talibus infligitur.

Tertio, Iltis desertoribus aditus ad alios Ordines etiam mendicantium intercluditur, & professio in eis facta seu attentata decernitur irrita, præterquam in Religione Carthusianorum: atqui nemini, qui non sit in statu perfectionis, aditus ad statum perfectionis est interceptendus: ergo supponebant isti Pontifices, illos iam esse in statu perfectionis. Ex quibus est perspicuum, illos sensisse, per ista vota simplicia fieri verè & propriè Religiosum, & sanè nisi ita esset, grauer illi errassent, habendo apostatarum loco eos qui egrediuntur, & excommunicationis sententiam, etiam si alium Ordinem ingrediantur, in eos proferendo, & professionem irritam reddendo, quid enim hoc aliud esset quàm impedire statum perfectionis, & sequelam consiliorum Christi, & pro ea hominem eicere extra Ecclesiam? Itaque de hac re non potest esse vlla dubitatio.

Quarto, Si per vota simplicia non posset quis fieri Religiosus, id esset vel quia per illa non fit traditio sui, sed solum promissio: vel quia per illa non sortitur statum perfectionis, vel quia non obligamur ad illas functiones perfectionis, ad quas obligamur per solemnia. Non primum, Quia per illa fit vera traditio, vt supra ostensum est, & Ecclesia acceptat illa, mediante Prælato, cui hanc auctoritatem dedit. Non secundum, Quia qui sic se astrinxit, non potest se vlllo modo illa obligatione eximere: vnde ex se est perpetua & immutabilis.

Nec obstat quòd possit dimitti, & votis liberari; quia etiam professi auctoritate Pontificia votis solemnibus eximi possunt, vt cap. 40. dubit. vlt. ostensum est. Ad statum sufficit, vt te ipse non possis ab ea vitæ conditione eripere; quamvis Superioris potestate, præsertim supremâ, eximi possis. Confirm. exemplo serui, qui propriè est in statu seruitutis, quia seipsum ab eo eximere non potest; quamvis dominus possit illum manumittere: & coningum, qui mutuo consensu possunt ad Religionem transire, & solui obligatione mutui obsequij: sic etiam Episcopus potest auctoritate Pontificis Ecclesiam suam deserere, & sibi soli viuere. Non tertium, Quia vota simplicia possunt obligare ad omnia exercitia perfectionis, sicut solemnia.

Nec obstat quòd DD. passim requirant votum solemne, quia loquuntur de Religione secundum Ius antiquum, quo Iure non acceptatur votum simplex ad statum: non tamen negant quin auctoritate Ecclesiæ acceptari possit.

9 *An regula requiratur.* De tertio, Ad essentiam status religiosi absolute non requiritur alia regula, præter eam quæ diuinis mandatis & ipsis votis continetur. Ratio est, quia hæc absolute sufficiunt vt ducant hominem ad perfectionem. Confirmatur, quia ad reliqua non est obligatio in singulis, præsertim essentialis: potest enim quis eximi à choro, ab vsu piscium, ab vsu lanearum, & similibus, manente essentia Religionis. Quia tamen ob multas causas Ecclesia non consuevit huiusmodi statum approbare pro Religione, absque aliqua particulari regula, ea est necessaria, non per se, sed per accidens.

10 *An Ecclesia approbatio.* Quod ad quartum attinet, Ad statum Religionis saltem perfectum necessaria est Ecclesiæ approbatio, & votorum admissio. Vnde etiam initio

Ecclesiæ, Monachi per Episcopos initiabantur, vt patet ex Dionysio c. 6. Ecclesiastica hierarchia, vbi formulam huius initiationis describit: & virgines ab Episcopis velabatur, teste Tertulliano, Cypriano, Ambrosio, & aliis. De quo ritu exstat decretum Pij I. qui vndecimus Papa fuit, c. 15. Virgines 20. qu. 1. nec vnumquam fuit perfecta Religio, nisi quæ à Prælati Ecclesiæ approbata fuit. Ratio est Primò, Quia sine hac approbatione non potest esse status spiritualis supra communem statum Christianorum, sed omnes merè sunt laici, subiecti potestati sæculari; nisi fortè aliqui ex illis sint Clerici vel sacerdotes; quod non competit illis per istam vitæ conditionem, sed aliunde. Religio autem perfecta est status spiritualis & supernaturalis, distinctus à communi statu Christianorum, & proinde à Christo peculiari modo descendere debet, idque mediante ipsius Vicario; sicut omnes gradus ecclesiastici, & omnis iurisdictio spiritualis; iuxta illud Apostoli ad Ephes. 4. *Ex quo totum corpus compactum & connexum per omnem iuncturam subministrationis, &c.* Secundò, Quia votum paupertatis & obedientiæ religiosæ respiciunt auctoritatem Prælati habentis iurisditionem spiritalem: paupertas enim religiosa non potest vlla re vt, nisi dependenter à voluntate Prælati; obedientia verò præceptum Prælati inuenitur. Itaque requirunt in Superiore spiritalem potestatem à Christo descendente. Confirmatur, quia Religiosus obedit Prælato tamquam Christo, in eoque Christum inuenitur; nimirum quia à Christo potestatem accepit, & Christi vices gerit.

Dices, Possum me alteri subiicere, eligendo illum in Superiorem, eique vouendo castitatem, obedientiam, & paupertatem, &c. *Obiectio.*

Respond. Eo casu non habebit ille potestatem spiritalem, sed solum naturalem quam tu illi dedisti, sed hæc potestas non erit iurisditionis, nec poterit imponere necessitatem parendi. Sicut enim nemo habet in seipsum iurisditionem, qua se cogere, sibi que obligationem præcepti imponere queat, ita nec eam potest alteri dare. Vnde solum teneberis illi præcipienti obedire ratione voti; sicut si vouisses parere eius consilij.

Nec refert etiam si te illi subieceris, & promiseris illi te eius mandatis pariturum: quia hoc totum non dat illi iurisditionem: neque promissio illa, cum tota sit in tuum fauorè, strictè obligat: quamuis ratione promissionis Deo factæ obligari possis. Denique huiusmodi priuata obedientia, ob multa incommoda & pericula plerumque improbat à sapientibus. Vnde etiam in nostra Religione confessariis vetitum est ne eam admittant.

Quòd si plures in vnum corpus & communitatem coeant, possent vni potestatem ad illam regendam etiam in spiritualibus conferre; & tunc tota illa communitas, & singuli quamdiu essent pars illius communitatis, ei tenerentur obedire. Sed hæc potestas non esset spiritualis, sed politica, qualis est potestas Principum sæcularium, qui non habent aliam iurisditionem, quam quæ illis data est à Repub. Omnis enim Resp. & omnis communitas libera, Iure naturæ habet potestatem in singula membra, sicut totum in singulas partes; & hanc potestatem conferre in vnum vel duos, qui ipsam gubernent. Itaque hæc potestas est omnino naturalis: atqui talis est omnis potestas, quam

Ccc Super-

Cur approbatio necessaria.

Resp.

sed etiam in singulis partibus.

Superiores accipiunt ab inferioribus; etiam si ad aliquos spirituales actus imperandos se extendat. Hinc fit ut talis Superior non possit infligere penam spiritalem excommunicationis vel alterius censuræ, & ut possit ab inferioribus ea potestate priuari. quare non potest per hanc propriè Christum repræsentare, nec vices Christi gerere; cum ab ipso potestatem illam non acceperit. unde talis conditio vitæ non habebit eam connexionem aut dependentiam à Christo Domino, quam habet Religio approbata; nec ita à ipso protegetur & gubernabitur. Tertio, Qui sine hac approbatione non habet tantam immobilitatem: facili enim talis congregatio potest dissolui: ut si nolint eligere Superiorem, &c. acceptatio quoque voti non est omnino firma: quia hoc ipso, quo ille renuntiat suo iuri, vel eo spoliabitur, subditus desinet obligari. Quarto, Quia sine hac non habet securitatem; quia facili potest continere errores; ut patet in Instituto Waldensium, qui initio formam quamdam religiosæ vitæ meditabatur, quam cum Summus Pontifex ob varios errores qui in illa continebantur approbare nollet, se ab Ecclesia, multis hæresibus excogitatis, segregarunt. de quo vide D. Antoninum p. 4. tit. 11. cap. 7. §. 2.

Ex quibus patet, absque hac approbatione magnum deesse Religioni ornamentum, & quamdam perfectionem non parui momenti.

Petes, Vtrum pertineat ad Religionis essentiam?

An approbatio sit de essentia.

Respondeo, Si nomine *Religionis* intelligamus statum & formam viuendi secundum primaria Christi consilia, omnino stabilem habentem perfectionem supradictam, quomodo passim accipitur in Iure; sic approbatio Ecclesiæ potest dici pertinere ad essentiam Religionis: quia sine hac non habet tantam stabilitatem, nec potestatem spiritalem, neque eximit hominem iurisdictioni seculari: quod maximè verum est post constitutionem Concil. Lateran. qua inuentio nouarum Religionum prohibetur.

Nec obstat, quod communiter dicatur Religio consistere solum in tribus votis substantialibus; quia hoc intelligendum est de iis, quæ requiruntur ex parte vouentis seu Religiosi: neque negatur quin necessaria sit auctoritas in eo, in cuius manibus vota illa fiunt, & eorum acceptatio; sed excluduntur aliæ obligationes Religiosi, v. g. ad cantum, ad carniū abstinentiam: essentia enim Religionis ex parte Religiosi nihil requirit, nisi obligationem trium votorum. Absolutè tamen aliquid amplius requiritur, nimirum ex parte eius in cuius manibus hæc vota fiunt: qui nomine Ecclesiæ debet ea acceptare: alioquin non inducunt obligationem satis firmam, nec efficiunt statum spiritalem, & exemptum à iurisdictione laicorum.

12
A quo hac approbatio fieri debeat.

Aduerte tamen, non esse per se necessarium ut hæc approbatio fiat immediatè à Summo Pontifice: Religiones enim SS. Antonij, Basilij, Augustini, Benedicti, non videntur initio fuisse sic approbata; sed ab Episcopis, quibus tunc suberant, ipso vsu admittæ sunt, non repugnante Pontifice: deinde sensim à Conciliis & Summo Pontifice laudatæ & confirmatæ: Ante admissionem Prælatorum non erant perfectæ Religiones, sed inchoatæ dumtaxat, & veluti manca.

13
Pontifex sibi reseruat approbationem.

Postea tamen Pontifices totam hanc causam sibi reseruarunt; idque ob iustissimas rationes.

Primo, Ut compeferent quorundam hominum indiscrētum ardorem, qui nouis Religionibus seu formulis viuendi excogitandis erant intenti, quæ res magnam confusionem & alia incommoda in Ecclesiam potuissent inuehere.

Secundo, Ne irreperet aliqua Religio errores continens, aut aliter noxia Ecclesiæ vel salutis animarum: qualis erat Religio Waldensium.

Tertio, Quia maiores Ecclesiæ causæ Sedi Apostolicæ reseruandæ; cap. Maiores. 3. de Baptismo & eius effectū: approbatio autem Religionum, sicut & canonizatio Sanctorum, ad maiores Ecclesiæ causas pertinet. unde in Concilio Lateran. sub Innocentio III. cap. vlt. Ne nimia, de religiosis domibus, sic dicitur, *Firmiter prohibemus, ne quis de cetero nouam Religionem inueniat*: intellige, mandando eam executioni absque Pontificis approbatione; nam paulò post multæ sunt inuentæ, & approbante Pontifice seruatæ; ut patet cap. Religionum, in Sexto. Idem constitutum in Concilio Lugdunensi, sub Gregorio X. ut habetur d. c. Religionum: *Religionum* (inquit Concilium) *diuersitatem nimiam, ne confusionem induceret, generale Concilium consulta prohibitione vetauit.* & infra: *Repetita constitutione districtius inhihentes, ne quis de cetero nouum Ordinem aut Religionem adinueniat, vel habitum nouæ Religionis assumat.*

Ex quibus sequi videtur, professionem in tali Religione fore inuvalidam; nec obligatam iri profitentem voto paupertatis & obedientiæ. Ratio est, quia Ecclesia prohibet illam formulam viuendi & profitendi, nec tribuit potestatem acceptandi. hoc ipso enim, quo prohibet nouarum Religionum inuentionem, & susceptionem habitus in iisdem, prohibet etiam vsum illarum; & consequenter qui eam amplexi sunt, possunt illam deserere, imò videntur teneri, quamuis per bonam fidem possint excusari. Si possunt illam deserere, non tenentur voto paupertatis ac obedientiæ; quia illud ad illam vitæ formulam restrinxerunt, non intendentes se obligare ad paupertatem vel obedientiam, nisi in illo Ordine, & iuxta Superiorum illius Ordinis directionem.

De castitate fortè est alia ratio, quia huius executioni non dependet à Superiorum potestate & directione. Verius tamen puto esse eandem rationem; quia cum Ecclesia absolutè prohibeat talem Religionem, cur professionem in ea factam acceptet quoad castitatem? Accedit, quòd ille non intendat vouere castitatem, nisi in Religione, ut sic vouendo fiat Religiosus: & si rogaretur, diceret non aliam esse suam mentem. quare cum non sit Religio, sitque ipse in eo deceptus, non videtur teneri.

Aduerte tamen, cum aliqua ex nouis illis Religionibus in Ecclesia longissimo tempore sint permixta, & ipso vsu quodammodo confirmatæ, non ut Religiones, sed ut pia instituta; videri professionem earum, ratione tacitæ approbationis, habere vim votorum simplicium: ac proinde subditos non posse redire ad sæculum sine dispensatione Episcopi, qui eos ex causa à voto paupertatis, obedientiæ, ac stabilitatis loci absoluerit poterit; non tamen à voto castitatis, ut ex dictis c. 40. nu. 105. & 106. constat.

Ex his patet, ad essentiam Religionis perfectæ seu completæ, per se nihil necessariè requiri præter tria vota supradicta, & Ecclesiæ approbationem

14
An professio ibi sit inuvalida.

Habet vim votorum simplicium ex consuetudine.

15
Quæ ad essentiam Religionis pertinet.

nem seu acceptationem. Nec obstat quòd obseruatio votorum aliquando dicitur pertinere ad essentiam Religionis: id enim intelligendum est, vel quia essentia Religionis ad eam obligat, debitum enim & obligatio seruandi vota est Religioni essentiale: vel quia pertinet ad essentiam Religionis consideratè in actu secundo.

D V B I T A T I O I I.

Vnde proueniat Ordinum religiosorum diuersitas, & quis sit inter eos perfectior.

D. Thom. quæst. 188. art. 1. & seqq.

16 **R**espondeo & Dico Primò, Diuersitas Ordinum religiosorum non prouenit ex aliquo quod Religioni est essentiale, vt sunt tria vota essentialia, & approbatio Ecclesiæ. hæc enim omnes sunt communia. Itaque si essentialia spectentur, omnes sunt eiusdem speciei: consistit enim omnium essentia in obligatione trium votorum ab Ecclesia acceptatorum.

Dico Secundò, Hæc diuersitas Ordinum prouenit ex duobus. Primò, Ex particulari fine seu functione, ad quem quisque Ordo speciatim est institutus. ita D. Thomas suprâ art. 1. Quidam enim sunt instituti, vt præter obseruantiam votorum essentialium, potissimum se exercent in operibus vitæ contemplatiuæ. Tales ferè sunt quos antiquiores Patres instituerunt, Antonius, Pachomius, Basilii, Benedictus, Bruno, Ordo Cisterciensium, & Cluniacensium. Horum cultores propriè vocantur Monachi, quia vacant solitudini, & 7° motu dicitur, id est, vnitati, quæ Deus est, sunt intenti. Ad hos referendi Canonici regulares, quorum præcipua functio est Horas canonicas in choro piè decantare. Alij instituti sunt ad opera vitæ actiuæ corporalia; vt ad redimèdos captiuos, ad suscipiendos peregrinos, ad seruendum infirmis, ad defendendam Ecclesiam contra hostes fidei. hæc enim omnia sunt opera charitatis, quibus tenditur ad perfectionem: vnde ad ea peculiari studio obeunda potest aliquis Ordo Religionis institui. Vide D. Thomam qu. 189. Alij partim ad contemplationem, partim ad opera vitæ actiuæ, sed spiritualia, quæ contemplationem supponunt; vt sunt Ordines mendicantium, & Societas nostra, quæ etiam inter Mendicantes auctoritate & iudicio Sedis Apostolicæ censenda est.

17 Diuersitas Ordinum Regul. ex duobus. 1. Ex fine. Contemplatiui Ordines.

Actiui.

Mixti.

18 2. Ex modis.

Regula approbata.

Secundò, Ex particularibus medijs & ritibus, quibus vtuntur vel ad vota sua melius seruanda, vel ad functionem propriam melius obeundam. Sic inter Ordines ad contemplationem institutos videmus magnam varietatem in habitu, victu, ieiunijs, alijsque pijs exercitijs. Similiter inter Ordines mendicantium. Hinc fit vt diuersæ sint regulæ & constitutiones Religionum, quibus hæc omnia in particulari præscribuntur. Et quamuis non numerentur à DD. nisi quatuor regulæ approbatæ, sub quibus omnes Ordines religiosi militant (præter Carthusianos, qui habent sua statuta, & Societatem IESV, quæ suas constitutiones) videlicet Basilij, Augustini, Benedicti, & Francisci: tamen singuli suæ regulæ proprias constitutiones adiunxerunt, quibus inter se discrepant, etiam si eandem regulam sequantur. sub regula enim D. Basilij viuunt panè omnes Græci Mona-

chi: sub regula B. Augustini omnes Canonici regulares, Dominicani, Augustiniani, Seruiti, Hieronymiani, Hospitalarij, Cruciferi, & aliqui alij; sub regula S. Benedicti, Monachi nigri, Cluniacenses, Cistercienses, Camuldulenses, Cælestini, & alij. Hi tamen omnes proprijs constitutionibus regulæ superadditis, & habitu multum differunt. Vide Siluestrum, Religio 1. qu. 7.

Hæc autem varietas Ecclesiæ est ornamento. 19 sicut enim Reipub. politicæ est ornamento habere omnia genera opificiorum, quæ iuuent & oblectent vitam istam temporalem; ita Ecclesiam, quæ est diuina quædam Respublica, exornat tanta varietas opificiorum & exercitiorum spiritualium ad excolendam animam & vitam spiritalem inuentorum. Deinde est etiam summè vtilis; sic enim quamplurimis patet aditus ad statum perfectionis: nam qui non est idoneus ad hoc genus exercitij, v. g. ad contemplationem; est idoneus ad aliud, scilicet ad actionem; & contrà, &c.

Ex dictis facilè colligi potest quis Ordo Religionis sit perfectior: perfectio enim Religionis primariò spectatur ex fine: secundariò ex medijs. Illi igitur Ordines absolutè sunt perfectiores, qui ordinantur ad finem intrinsecum, seu functionem perfectiorem. Itaque Ordines illi, quorum proprius finis est vacare operibus vitæ contemplatiuæ, sunt perfectiores iis, qui operibus vitæ actiuæ; & qui non tantum contemplationi vacant, sed etiam contemplata in alios transfundunt, perfectiores sunt, quam qui soli contemplationi incumbunt. Tales sunt in Ecclesia Ordines illi, qui instituti sunt ad docendum, prædicandum, & Sacramenta administranda. Primò, Quia perfectius est illuminare, quam lucere tantum. Secundò, Quia illi maxime sunt affines statui Episcoporum, quorum est alios ad perfectionem adducere. Tertio, Quia hoc fuit officium Apostolorum, & ipsius Christi Domini. Quarto, Quia nihil potest esse excellentius, vel Deo gratius, quam studium salutis animarum: ob hanc enim Deus creauit mundum, factus est homo, tanta fecit & pertulit: ob hanc instituta Angelorum ministeria: ob hanc Euangelia, Sacramenta, & omnis ordo ecclesiasticus. Quintò, Quia illi ex vtraque vita sunt mixti, & continent excellentissimas functiones vtriusque. Denique sunt humanæ naturæ accommodatiores, quæ aliquam varietatem functionum postulat, & plerumque in vno genere torpescere solet. Et quamuis vacare soli Deo videatur esse quid melius quam vacare proximo, tamen non semper. melius enim est, humana conditione spectata, suis temporibus vacare Deo, & suis proximo, quam semper vacare soli Deo; præsertim cum vacare proximo propter Deum, sit excellens actus charitatis in Deum; & mens humana fatiscat, si assidue in diuina sit intenta. Vnde D. Thomas qu. 188. art. 6. ita scribit: Sic ergo summum gradum in Religionibus tenent, quæ ordinantur ad docendum, & prædicandum, quæ & propinquissima sunt perfectioni Episcoporum: sicut & in alijs rebus fines primorum coniunguntur principijs secundorijs, vt Dionys. ait. 7. cap. de diuin. nom. Secundum autem gradum tenent illa, quæ ordinantur ad contemplationem. Tertius est earum, quæ occupantur circa exteriores actiones, &c. Rursus inter eos Ordines, qui operibus vitæ contemplatiuæ vel actiuæ vacant, is est perfectior, qui pluribus vel perfe-

19 Varietas Ordinum religiosorum est Ecclesiæ ornamento.

20 Quia Religio sit perfectior.

